

Струка (назив): САОБРАЋАЈ		
Занимање (назив): ТЕХНИЧАР ДРУМСКОГ САОБРАЋАЈА		
Предмет (назив): САОБРАЋАЈНА ПСИХОЛОГИЈА		
Опис (предмета): СТРУЧНИ ПРЕДМЕТ		
Модул (наслов): Психофизиолошки процеси човјека		
Датум: јун 2021. године	Шифра:	Редни број: 01
Сврха:		
<p>Стицање знања о основним поставкама научне дисциплине и упознавање са психичким процесима и појавама код себе и других како би се схватила повезаност човјека и средине; како би се предвиђала понашања различитих учесника у саобраћају; ради разумијевања поступака и понашања појединачно и/или група уопште у саобраћају.</p>		
Специјални захтјеви / Предуслови:		
<p>Знања из биологије, српског језика и других сродних стручних предмета, затим искуство ученика, ученичко социјално, интерперсонално и интраперсонално окружење, мотивација за раст и развој и усвајање нових знања.</p>		
Циљеви:		
<p>Општи циљеви наставе саобраћајне психологије су да ученици стекну основна знања и разумију садржаје из следећих области:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Предмет, циљ, задаци, методологија и примјена психологије/саобраћајне психологије; ⇒ Органске основе и физиолошки процеси; ⇒ Основни психички процеси (сазнајни, емоционално-мотивациони и вољни психички процеси). <p>Посебни циљеви наставе саобраћајне психологије се остварују кроз могућност ученика да:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Развије способности примјене стечених знања у свакодневном животу, нарочито у саобраћајним ситуацијама; ⇒ Развије способности учења, рјешавања проблема у животним ситуацијама, сарадње и тимског рада, истраживања, критичког и стваралачког мишљења, моралног расуђивања и вредновања и омогући развоја зреле личности. 		
Наставне теме:		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Увод у психологију- појам, предмет, задаци и дисциплине психологије 2. Саобраћајна психологија као примјењена научна дисциплина психологије- предмет, циљеви, задаци, методологија и примјена 3. Органски основи психичког живота 4. Чулни процеси 5. Опажање (перцепција) 		

6. Пажња				
7. Учење, памћење, заборављање				
8. Емоције				
9. Мотивација				
Тема	Исходи учења			Смјернице за наставнике
	Знања	Вјештине	Личне компетенције	
	Ученик је способен да:			
1. Увод у психологију- појам, предмет, задаци и дисциплине психологије	<ul style="list-style-type: none">- дефинише психологију као науку,- објасни предмет, задатке и циљеве психологије као науке,- укратко објасни развој психологије као научне дисциплине,- наброји дисциплине психологије и прави разлику између теоријских и примјењених.	<ul style="list-style-type: none">- разумије важност изучавања психологије као науке у средњој школи,- анализира различите психолошке дисциплине и схвата важност изучавања саобраћајне психологије,- схвати која све психолошка сазнања може користити у свом свакодневном окружењу.	<ul style="list-style-type: none">- користећи стечена знања из других предмета лакше и брже користи и примјењује психолошку терминологију,- користи своје лично искуство у разматрању различитих психолошких појава и нова сазнања примјељује у свакодневном функционисању,- истражује „поље“ дјеловања саобраћајне психологије и презентује њен значај за прилагођавање понашања човјека у саобраћајним ситуацијама,- конструктивно користи методологију психолошких истраживања уз помоћ наставника а затим сарађује,	<p>Ученицима дати елементарна знања из психологије као науке и при томе не улазити у сву сложеност психологије као науке. Задржавати се на оном што ученици могу схватити, препознати на себи и људима око себе.</p> <p>Корисно: ученицима дати задатак израде састава на тему „Ко сам ја?“; добијени материјал може се користити на наредним часовима како би се објаснила метода интроспекције; такође, током систематизације градива ученицима можете поставити питање „Како би сада написали састав на тему Ко сам ја?“ и на тај начин добити увид у постигнуте исходе.</p> <p>-Оквирни број часова: 1</p> <p>- Препоручени садржаји за тему:</p> <ul style="list-style-type: none">• Појам, предмет, задаци и дисциплине психологије

			ради у тиму, критички, стваралчки и креативно приступа самосталном истраживачком раду,	
<p>2. Саобраћајна психологија као примјењена научна дисциплина психологије- предмет, циљеви, задаци, методологија и примјена</p>	<p>- дефинише саобраћајну психологију као „грану“ психологије,</p> <p>- објасни предмет, задатак и циљеве,</p> <p>- набраја и разликује различите групе психичких процеса,</p> <p>- разликује психичке процесе од особина,</p> <p>- наброји методе и технике психолошких истраживања, познаје њихове основне карактеристике и при томе наводи оне које налазе примјену у саобраћајној психологији,</p> <p>- познаје поље примјене саобраћајне психологије и уочава корелативни однос који има са другим предметима из саобраћајне групе, као што је нпр. безбједност у саобраћају.</p>	<p>- уочи и разумије значај и улогу коју саобраћајна психологија има у групи стручних предмета,</p> <p>- уочава и анализира разлику између предмета, циљева, задатака и методологије саобраћајне психологије и других психолошких дисциплина,</p> <p>- схвата важност познавања одвијања различитих психичких процеса за разумијевање различитих саобраћајних ситуација, себе и других око себе.</p>	<p>- показује интерес за самосталним учењем, радом и напредовањем,</p> <p>- самоувјерено приступа учењу користећи ефикасне методе и технике,</p> <p>- заједнички, са другим ученицима и уз менторство наставника, развија стратегије за успјешно превазилажење стреса,</p> <p>- анализира различите животне ситуације и степен изложености стреса у њима, прикупља информације и конструише лjestвицу стресних догађаја за младог човјека (адолесцента).</p> <p>- развија модел успјешне мотивације (нпр. на који начин је могуће подстаћи мотивацију на радном мјесту, у школи),</p> <p>- има позитиван став према</p>	<p>Неопходно је да наставник заузме улогу истраживача те кроз велики број примјера ученицима помогне да схвате предмет, циљеве, задатке и примјену саобраћајне психологије. Уколико располаже са корисним статистичким подацима ученицима их представити презентацијом (видеоматеријал). Методологију истраживања приближити онолико колико ученици могу да схвате и задржати се само на оним методама и техникама које могу користити у свом раду. Ученици уз наставничку помоћ могу да израде нацрт једног једноставног истраживања и реализују га на нивоу тимова.</p> <p>- Оквирни број часова: 2</p> <p>- Препоручени садржаји за тему:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Предмет, циљеви, задаци и примјена саобраћајне психологије • Методе и технике саобраћајне психологије

			<p>новој технологији и њеној практичној примјени,</p> <ul style="list-style-type: none"> - ефикасно планира и организује вријеме, - испољи љубазност, комуникативност, ненаметљивост и флексибилност у односу према сарадницима, - одговорно рјешава проблеме у раду, прилагођава се промјенама у раду и изражава спремност на тимски рад, - испољи позитиван однос према професионално–етичким нормама и вриједностима, - испољи иницијативу и предузимљивост, - испољава способност самосталног рјешавања проблема и самосталност у раду. 	
--	--	--	---	--

<p>3. Органски основи психичког живота</p>	<ul style="list-style-type: none"> - наброји шта чини органску основу психичког живота, - познаје основне дијелове и функцију нервног система (централни и периферни нервни систем), - шематски представи основне дијелове нервног система (ЦНС и ПНС) и анализира њихову улогу у настанку и одвијању психичких процеса, - објасни значај ендокриног система у нашем психичком, посебно емотивном и нагонском животу, - идентификује поједине жлијезде и хормоне које луче и објасни њихову улогу у психичком животу човјека. 	<ul style="list-style-type: none"> - разумије везу која постоји између органских и психичких структура и процеса, - схвата на који начин функционише нервни систем, - прави разлику између централног и периферног нервног система и функција које имају, - разумије важност постојања аутономног нервног система. 		<p>У свом раду наставник може да користи мултимедијалне садржаје како би најлакше приближио градиво и достигао жељене циљеве (личне презентације или кратке видее доступне на интернету). Корисно је употребљавати шематске приказе за визуализацију главних дијелова људског мозга, за локализацију појединих психичких функција те подјеле НС на ЦНС и ПНС (нпр. флипчарт шематски приказ)</p> <p>Оквиран број часова: 3</p> <p>Препоручени садржаји за тему:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Органски темељи психе: чула, нервни систем и ефектори • Нервни систем: структура и улога • Ендокрини систем
---	--	--	--	---

<p style="text-align: center;">4. Чулни процеси</p>	<p>-објасни како настају чулни процеси,</p> <p>- разумије улогу осјета у сазнајном процесу,</p> <p>- умије објаснити процес настајања осјета,</p> <p>- схвати да за човјека у саобраћајном систему посебну улогу имају осјети вида, слуха, равнотеже и покрета.</p>	<p>- уочава важност стицања знања о чулним процесима за разумијевање сложенијих психичких процеса,</p> <p>- увиђа и анализира однос између сљедећих појмова: драж, чуло и осјет,</p> <p>- разумије улогу осјета вида, слуха, равнотеже и покрета коју имају код возача,</p> <p>- употребљава стечена знања и анализира материјале који се користе за утврђивање поремећаја вида.</p>		<p>Излагање и садржај прилагодити на начин којим ће се најбрже достићи жељени исходи. У раду користити мултимедијалне презентације грађе и функционисања појединих чула. Уколико се укаже прилика са ученицима се може организовати посјета центрима који врше испитивања чулне осјетљивости.</p> <p>Корисно: Ученицима дати прилику да учествују у креирању часова на ову тему. Могу припремити материјале на нивоу група и излагати га на часовима или, уколико у учионици имате креативне ученике који могу припремити цртеже чула ви можете организовати такмичарску игру и доћи до грађе појединих чула.</p> <p>Оквиран број часова: 8</p> <p>Препоручени садржаји за тему:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Драз, чула и осјети • Појам и осјет вида, оптички и пријемни систем ока • Дневни и ноћни вид, адаптација на свјетло и мрак и заслијепљивање возача • Способност разликовања боја и поремећаји вида • Осјети слуха- грађа уха • Карактеристике звука, маскирање звука, слушни
--	---	--	--	---

				<p>умор и губитак слуха</p> <ul style="list-style-type: none"> • Осјети равнотеже- грађа и функција чула равнотеже • Кинестетски осјети- грађа и функција кинестетског чула
<p>5. Опажање (перцепција)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - дефинише и уочава разлику између појмова осјет и опажај, - дефинише процес опажања (перцепције), - наброји законитости груписања дражи, - наведе факторе који учествују у организовању опажаја, - познаје грешке у опажању и успјешно их дефинише. 	<ul style="list-style-type: none"> - разумије појам опажање као сложен психички процес који је одређен спољашњим и унутрашњим чиниоцима, - на примјерима анализира зависност процеса опажања од различитих спољашњих и унутрашњих чинилаца, - самостално примјењује законитости груписања дражи приликом опажања, - уочава и препознаје грешке у опажању и објашњава њихов настанак. 		<p>Користећи методу разговора усмјеравати ученике да сами увиде разлику између осјета и опажаја (користити неки доступан предмет као примјер или користити игру погађања предмета кориштењем различитих чула). Законитости груписања дражи ученицима објаснити уз помоћ наставног разговора, а потом користећи вртешку анимирати ученике да напишу што више примјера груписања дражи из сопственог окружења. Користити презентацију или видео материјал са примјерима илузија.</p> <p>Оквиран број часова: 3</p> <p>Препоручени садржаји за тему:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Опажање као сложен и активан психички процес • Фактори који утичу на опажање • Грешке у опажању- илузије и халуцинације

<p>6. Пажња</p>	<p>- објасни значај пажње у свим психичким активностима, а посебно у саобраћајним ситуацијама,</p> <p>- разумије појам пажња, као менталну усмјереност и усредсређеност,</p> <p>- наведе врсте и чиниоце пажње.</p>	<p>- анализира чиниоце који утичу на обим пажње: спољашњи чиниоци (својства дражи), унутрашњи чиниоци (мотиви, заинтересованост, очекивање, намјера),</p> <p>- усвојена знања самостално примјењује што чешће кроз вјежбе пажње и концентрације.</p>		<p>Са ученицима се може организовати вјежба пажње и концентрације (може бити и такмичарског типа). Реализација програма треба да се одвија у складу са принципима активне наставе са сталним рефлексијама на одговарајуће појаве из живота и искуства ученика. Користити различита методска рјешења, велики број примјера и информација из различитих извора.</p> <p>Оквиран број часова: 2</p> <p>Препоручени садржаји за тему:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Појам, обим и чиниоци пажње • Врсте пажње
<p>7. Учење, памћење, заборављање</p>	<p>- објасни појмове учење, памћење и заборављање,</p> <p>- разликује врсте учења и памћења и умије да објасни њихове основне карактеристике,</p> <p>- познаје и објасни појам трансфер учења,</p> <p>- наброји и објасни методе и технике успјешног учења,</p> <p>- познаје поремећаје памћења,</p>	<p>- разумије појам учења као сазнајни (когнитивни) процес,</p> <p>- анализира основну подјелу учења и принципе на којима се поједине врсте заснивају,</p> <p>- дискутује о улози учења у психичком развоју човјека,</p> <p>- кроз примјере анализира улогу трансфера у властитом</p>		<p>Не улазити у сву сложеност учења као врло сложеног психичког процеса. Дати елементарна знања, а нарочито се посветити стицању знања, вјештина и навика. Са ученицима организовати и вјежбе у усвајању метода и техника успјешног учења школског градива (Учење учења). Пожељно је примјенити групни облик рада. Користити интернет (видео материјал који приказује различите врсте учења) и израду мапа ума током рада са ученицима. Примјењујући егземпларну наставу објаснити ученицима мапе ума, а потом</p>

	<p>- познаје различите начине испољавања заборављања и теорије настанка заборављања.</p>	<p>учењу и развоју,</p> <ul style="list-style-type: none"> - примјени поједине принципе учења и сазнања о трансферу на процес сопственог учења, - разумије и анализира дефиницију памћења као сазнајног процеса, - уочава начине манифестације и мјерења памћења, - схвата начин настанка појединих поремећаја у памћењу, - анализира Ебингхаусову криву заборављања и даје закључке о принципима заборављања, - износи принципе успјешног памћења. - на основу сопственог искуства анализира однос памћења и заборављања, 	<p>омогућити ученицима да самостално вјежбају овакав начин учења (аналогни садржај).</p> <p>Оквиран број часова: 7</p> <p>Препоручени садржаји за тему:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Појам и облици учења • Једноставни облици учења • Сложени облици учења • Учење моторних вјештина • Памћење- појам, врсте и поремећаји памћења • Заборављање- појам и теорије заборављања • Психолошки услови успјешног учења
--	--	---	--

<p>8. Емоције</p>	<ul style="list-style-type: none"> - објасни појам емоције и њихову повезаност са органским промјенама у организму, - познаје врсте емоција према различитим критеријумима: по сложености, по јачини и по трајању- примарне и секундарне; афекти, расположења, страсти, - дефинише појам стрес као одговор организма на појачане захтјеве околине и разликује фазе реаговања организма на дистрес, - познаје терминолошку разлику између појмова стрес и стресор, - објасни улогу стреса када су посљедице негативне, а када су позитивне (када организам развије нове, конструктивне механизме за његово сваладавање), - наведе основне 	<ul style="list-style-type: none"> - анализира властити доживљај различитих емоционалних стања: како поједине емоције препознаје код себе, како код других људи, -покаже различита емотивна стања гестовима, фацијалном експресијом и тјелесним ставом, - разумије основну функцију емоција, - износи из личног искуства које су то ситуације за њега стресне (шта је изазвало стрес) и начине превазилажења стреса (како су се осјећали, шта су радили и сл.), - анализира сопствена искуства у (не)успјешном превазилажењу стреса. 	<p>Реализација програма треба да се одвија у складу са принципима активне наставе са сталним рефлексјама на одговарајуће појаве из живота и искуства ученика. Користити различита методска рјешења, велики број примјера и информација из различитих извора. Посебно истицати значај емоција за ментално здравље човјека- нагласити настанак психосоматских обољења и емоционалних поремећаја као посљедицу дуготрајне изложености стресу. Са ученицима би било корисно садржаје реализовати радионичарским приступом (препознавање, именовање и исказивање различитих емоционалних стања)- користити књигу „Емоционална интелигенција“, Данијел Големан како би се истакла важност адекватног едуковања ученика „спајањем ума и срца у учионицама“; радионица емоционалне компетенције- препознај и разликуј емоције и емоционалне компетенције- радикализација осјећања (извор Психолошке и педагошке радионице, Ненад Сузић); емоционално описмењавање (FESTINA LENTE- збирка радионица за групни рад са</p>
--------------------------	--	---	---

	конструктивне стратегије за превладавање стреса.			<p>дјецом и младима у васпитно-образовном систему, Друштво психолога Републике Српске).</p> <p>Оквиран број часова: 5</p> <p>Препоручени садржаји за тему:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Појам и врсте емоција • Развој емоција и функција емоција • Изражавање емоција и органске промјене код емоција • Стрес, емоције и здравље • Емоционални живот у адолесценцији
9. Мотивација	<p>- познаје значење појмова мотивација и мотив,</p> <p>- наводи и објашњава подјелу мотива на биолошке, социјалне и персоналне,</p> <p>- зна Масловљеву хијерархију мотива,</p> <p>- објасни појам фрустрација и начине реаговања (конструктивне и неконструктивне реакције на фрустрацију),</p> <p>- изврши подјелу конфликта</p>	<p>- анализира разлику између појмова мотив и мотивација,</p> <p>- разумије подјелу мотива,</p> <p>- наводи примјере различитих облика понашања човјека и износи која врста мотива може да стоји у основи таквог понашања (нпр. који мотиви могу да објасне истрајност у учењу),</p> <p>- разумије и примјењује</p>		<p>Реализација програма треба да се одвија у складу са принципима активне наставе са сталним рефлексима на одговарајуће појаве из живота и искуства ученика. Користити различита методска рјешења, велики број примјера и информација из различитих извора. Са ученицима организовати радионице нпр. Мој живот за петнаест година (израда колажа живота и уочавање реалног постављања циљева; организовати вјежбе у препознавању конфликтних ситуација и препознавању механизма одбране на различитим примјерима понашања из</p>

	<p>мотива према Левину,</p> <p>- дефинише и објашњава различите механизме одбране.</p>	<p>на реалне животне ситуације хијерархију мотива према Маслоу,</p> <p>- описује ситуације када му је пут до неког циља био блокиран (фрустрација),</p> <p>- разумије да људи имају различите реакције на фрустрације (конструктивне – рационалне и неконструктивне- ирационалне),</p> <p>- употребљава конструктивне реакције на фрустрацију и развија фрустрациону толеранцију,</p> <p>- разумије Левинову подјелу конфликта мотива и наводи примјере за сваку,</p> <p>- препознаје механизме одбране као технике којима се его служи да би „разријешио“ неки конфликт и да би се</p>		<p>свакодневног живота).</p> <p>Оквиран број часова: 3</p> <p>Препоручени садржаји за тему:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Појам и подјела мотива • Фрустрације и конфликти • Механизми одбране
--	--	---	--	--

		<p>заштитио од свега што може угрозити личност,</p> <p>- код себе, а и других људи препозна одбрамбене механизме анализирајући ситуације које доводе до прибјегавања таквим облицима понашања.</p>		
Интеграција:				
Градиво повезати са стеченим знањима у биологији и науци о човјеку. Интеграцију остварити и са другим стручним предметима које ученици изучавају.				
Извори:				
<p>Уџбеници:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Основе саобраћајне психологије за 2. и 3. разред саобраћајних школа, Вукосава Вукадиновић, Завод за уџбенике, Београд. ⇒ Психологија за 2. разред гимназије, Петар Стојаковић, Завод за уџбенике и наставна средства, Српско Сарајево, 2003. ⇒ Психологија за други разред гимназије и 2. и 3. разред подручја рада економија, право и администрација, Жарко Требјешанин, Завод за уџбенике, Београд, 2011. <p>Стручна литература</p> <p>Видеоматеријал</p> <p>Збирке радионица:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Психолошке и педагошке радионице, Ненад Сузић, Психополис институт, Нови Сад, 2010. ⇒ FESTINA LENTE- збирка радионица за групни рад са дјецом и младима у васпитно-образовном систему. <p>Интернет</p>				
Оцјењивање:				
<p>Оцјењивање се врши у складу са Законом о средњем образовању и васпитању и Правилником о оцјењивању ученика и полагању испита у средњој школи. Прије почетка изучавања модула ученик треба бити упознат са техникама и критеријумима оцјењивања. Приликом праћења и оцјењивања рада ученика наставник може користити сљедеће начине вредновања знања:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Праћење остварености исхода ⇒ Усмено излагање (континуирано) ⇒ Писана провјера знања - задаци објективног типа (тестови знања) ⇒ Предлажу се и кратке писане провјере где је обухваћен мањи дио наставног садржаја ⇒ Писање есеја, истраживачког рада, пројекатски рад, припрема и излагање индивидуалних или групних семинарских радова (ученичке презентације) ⇒ Активност на часу 				

Струка (назив): САОБРАЋАЈ		
Занимање (назив): ТЕХНИЧАР ДРУМСКОГ САОБРАЋАЈА		
Предмет (назив): САОБРАЋАЈНА ПСИХОЛОГИЈА		
Опис (предмета): СТРУЧНИ ПРЕДМЕТ		
Модул (наслов): Личност у социјалној интеракцији		
Датум: јун 2021. године	Шифра:	Редни број: 02
Сврха:		
<p>Стећи елементарна знања о психологији личности, постављајући их у функцију непосреднијег разматрања саобраћајне психологије са карактеристичним ергономским приступом који у основи има концептуални приступ разматрања човјека као обрађивача информација у саобраћају.</p>		
Специјални захтјеви / Предуслови:		
<p>За изучавање Модула 2 неопходно је да ученик има претходна знања из Модула 1, знања из српског језика и других сродних стручних предмета. Као важан предуслов намеће се и искуство ученика, ученичко социјално, интерперсонално и интраперсонално окружење, мотивација за раст и развој и усвајање нових знања.</p>		
Циљеви:		
<p>Општи циљеви наставе саобраћајне психологије су да ученици стекну основна знања и разумију садржаје из следећих области:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Психологија личности- карактеристике и структура личности као јединственог система особина и психичких процеса ⇒ Промјене и поремећаји „душевног“ живота и понашања ⇒ Појединац у друштвеном окружењу (комуникација, групе) ⇒ Радно оптерећење и режими рада ⇒ Ефекти физичке и климатске средине ⇒ Ергономски аспекти путева и возила ⇒ Понашање возача у специфичним саобраћајним ситуацијама ⇒ Људски фактор у настајању саобраћајних незгода <p>Посебни циљеви наставе саобраћајне психологије се остварују кроз могућност ученика да:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Самостално прикупља, обрађује, анализира и интерпретира знања и информације из (саобраћајне) психологије ⇒ Уочава и рјешава проблеме у различитим животним ситуацијама 		

- ⇒ Посједује: критичко и стваралачко мишљење; вјештине тимског рада и сарадње; демократске вриједности и ставове
- ⇒ Морално расуђује и вреднује

Наставне теме:

1. Психологија личности
2. Комуникација
3. Групе
4. Радно оптерећење и режими рада
5. Ефекти физичке и климатске средине
6. Ергономски аспекти путева и возила
7. Понашање возача у специфичним саобраћајним ситуацијама
8. Људски фактор у настајању саобраћајних незгода

Тема	Исходи учења			Смјернице за наставнике
	Знања	Вјештине	Личне компетенције	
	Ученик је способан да:			
1. Психологија личности	<p>-зна основне појмове о личности: структура (способности, темперамент, карактер), развој и сл.,</p> <p>- знање о методама и техникама истраживања у психологији прошири знањем о методама и техникама карактеристичним за упознавање личности,</p> <p>- познаје развој личности као процес прогресивног</p>	<p>- схвати интегрисаност особина личности и понашања ради бољег разумијевања компоненти човјека и улоге људског фактора у саобраћајном систему,</p> <p>- анализира одређење појма личности и значење основних карактеристика личности,</p> <p>- разумије да су најчешћи општи</p>	<p>- примјењује начин представљања личности путем црта, темперамента, карактера, способности, типа личности, затим анализира и представља у групи особине пожељних и непожељних учесника у саобраћају,</p> <p>- износи своја запажања о предрасудама које постоје у друштву према особама са психичким поремећајима и узроцима предрасуда,</p>	Реализација програма треба да се одвија у складу са принципима активне наставе са сталним рефлексијама на одговарајуће појаве из живота и искуства ученика. Користити различита методска рјешења, велики број примјера и информација из различитих извора. Наглашавати сву комплексност упознавања личности и то поткрепљивати примјерима разматрајући поједине особине и склад тих особина у појединцу. Показати, а и примијенити неки од инструмената за упознавање личности. Користити

	<p>мијењања по фазама и зна да је тај процес резултат како сазријевања тако и учења,</p> <p>- разумије процес социјализације, наводи и објашњава факторе социјализације (изворе и агенсе),</p> <p>- наведе шта је зрела личност и које је карактеристике одликују,</p> <p>- препозна и наводи психичке особине код себе и других људи око себе на основу властитог интересовања и искуства,</p> <p>- познаје подјелу психичких поремећаја (лакши-неуросе и психосоматски поремећаји и тежи-психозе; посебна група су карактерни поремећаји-психопатије),</p> <p>- познаје поремећаје понашања (алкохолизам, наркоманија, делинквенција),</p> <p>- препозна значај менталне хигијене и улоге психолога</p>	<p>начини да се упозна и опише личност у психологији: црте личности, темперамент, карактер, тип личности,</p> <p>- разумије да су неприлагођено понашање и поремећено понашање одступања од социјализованог понашања.</p>	<p>- износи своје мишљење о значају познавања поремећаја психичког живота за различите професије (акценат на возачкој дјелатности),</p> <p>- у групи испита узроке и покуша направити програм превенције основних поремећаја понашања код младих.</p>	<p>радионичарски приступ у раду. Поред улоге едукатора преузети и улогу наставника ментора и истраживача.</p> <p><u>Оквиран број часова: 7</u></p> <p><u>Препоручени садржаји за тему:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Појам и структура личности • Темперамент • Карактер • Способности као особине личности • Особине личности и понашање у саобраћају • Психички поремећаји и поремећаји понашања • Превенција и лијечење
--	---	---	---	--

	<p>у очувању менталног здравља,</p> <p>- познаје методе лијечења психичких поремећаја али и методе превенције, односне мјере које се користе да се спријечи јављање неке болести или поремећаја.</p>			
2. Комуникација	<p>- дефинише појам комуникација, идентификује елементе и фазе процеса комуникације,</p> <p>- препозна различите врсте комуникације,</p> <p>- објасни разлику између вербалне, невербалне и перформансне комуникације,</p> <p>- препознаје важност вјештине слушања у комуникацији и разликује поједине врсте,</p> <p>- објашњава различите разговорне стилове (агресивни, пасивни,</p>	<p>- разумије елементе доброг стила вербалне комуникације,</p> <p>- разумије важност невербалне комуникације,</p> <p>- схвата важност активног слушања и употребе асертивне комуникације</p> <p>- разумије и користи фазе израде ефикасне презентације,</p> <p>- анализира разлику између приватне и пословне комуникације и припрема се за учешће у интервјуу за</p>	<p>- користи добар стил вербалне комуникације,</p> <p>- невербалну комуникацију усклађује са вербалном,</p> <p>- примјењује елементе активног слушања, те користи асертивно понашање и асертивне поруке у комуникацији,</p> <p>- у групи прави нацрт, израђује и презентује ефикасну презентацију на одређену тему,</p> <p>- практично прође кроз процес професионалне селекције,</p> <p>- одреди узроке неспоразума у комуникацији и идентификује начине побољшања комуникације,</p> <p>- користи стратегије за мирно</p>	<p>Садржаје треба прилагођавати ученицима, како би најлакше и најбрже достигли наведене исходе. Јасно и конкретно излагати градиво са освртом на конкретне примјере из живота и праксе. Неопходно је планирати интерактивне методе рада. Користећи методу наставног разговора усмјеравати ученике да сами закључе шта је то комуникација, који су њени елементи а које су фазе. Ученике упознати и са одликама усменог говора, формама, врстама слушаца и значајем који имају за усмену комуникацију. Омогућити ученицима вјежбе из умјетности усменог говора, адекватне употребе кинезичке, проксемичке и визуелне комуникације. Омогућити ученицима да самостално припреме презентацију водећи рачуна о свим елементима ефикасне презентације. Омогућити ученицима да се кроз</p>

	<p>пасивно-агресивни) и препозна важност употребе асертивне комуникације,</p> <p>- познаје фазе израде ефикасне презентације,</p> <p>- познаје разлику између пословне и приватне комуникације,</p> <p>- наведе и објасни стратегије мирног рјешавања конфликтних ситуација,</p> <p>- упозна принципе ненасилне комуникације</p>	<p>посао,</p> <p>- анализира неспоразуме у комуникацији,</p> <p>- разумије стратегије за мирно рјешавање конфликтних ситуација.</p>	<p>рјешавање конфликтних ситуација.</p>	<p>практичан рад упознају са карактеристикама ненасилне комуникације.</p> <p>Оквиран број часова: 8</p> <p>Препоручени садржаји за тему:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Комуникација као социјална интеракција • Комуникација ријечима-вербална • Комуникација без ријечи-невербална • Перформансна комуникација-ефикасне презентације • Пословна комуникација • Баријере и извори неспоразума у комуникацији • Конфликти у комуникацији и превазилажење конфликта • Карактеристике ненасилне комуникације
<p>3. Групе</p>	<p>- објасни појам групе, наведе поједине врсте и начин формирања друштвених група,</p> <p>- објасни структуру групе,</p> <p>- објасни динамику групе,</p>	<p>- разумије важност изучавања групе и групних процеса у оквиру саобраћајне психологије,</p> <p>- разумије важност сљедећих малих група за појединца-породица, школа и</p>	<p>- конструише начине за одупирање конформизму,</p> <p>- користећи усвојена знања и вјештине износи анализу предности и мана сарадње и такмичења у групи,</p> <p>- примјени социометријски</p>	<p>Излагањем упознати ученике са основним појмовима који се односе на групу и руковођење групом. Кроз разговор анализирати познате примјере група из своје средине. У групном раду и играњем улога (користити радионице) омогућити ученицима да вјежбају улоге руководиоца и начине доношења</p>

	- објасни одлике ризичних група у саобраћају.	школско одјељење, - уочава на који начин се формирају и како функционишу групе, - анализира структуру и динамику групе на конкретним примјерима,	поступак и изнесе податке о односима унутар групе (школско одјељење), - практично изради примјер модела/програма превенције конкретне ризичне групе у саобраћају.	групних одлука. Подстицати кретаивност код ученика, стваралаштво и критичко размишљање током израде превентивних програма. Оквиран број часова: 4 Препоручени садржаји за тему: <ul style="list-style-type: none"> • Појам и врсте групе • Структура групе • Динамика групе • Ризичне групе у саобраћају
4. Радно оптерећење и режими рада	- дефинише основне појмове: умор, одмор, биоритам, режим рада, - објасни појам радног оптерећења, - објасни појам здраве и уравнотежене исхране.	-уочава промјене код себе и других људи које настају у процесу рада, - разумије значај дневног биоритма, - анализира ризике услед ускраћивања спавања, - разумије важност примјене здраве и уравнотежене исхране.	- свакодневно примјењује адекватне начине отклањања умора, - израђује лични план рада (дневни, седмични) на основу свог биоритма, - користи принципе здраве и уравнотежене исхране.	При обради овог дијела градива ученике треба оспособити да сва знања стечена у досадашњем изучавању психологије, али и других ужестручних предмета, ставе у функцију професионалних знања. Градиво обрађивати у сарадњи са наставницима других стручних предмета. Оквиран број часова: 4 Препоручени садржаји за тему: <ul style="list-style-type: none"> • Рад и умор (врсте и природа умора) • Ускраћивање спавања и последице на учешће у саобраћају

				<ul style="list-style-type: none"> • Дневни биоритам и режим рада • Принципи здраве и уравнотежене исхране
5. Ефекти физичке и климатске средине	- усвоји знања о ефектима физичке средине, о утицају буке и климатских услова на возача.	<p>- анализира утицај физичке и климатске средине на возача,</p> <p>- разумије утицај ових фактора на перцептивно-моторне функције и понашање у процесу рада,</p> <p>- прикупља податке о мјерама за безбједну вожњу у складу са прописима.</p>	<p>-прикупља, анализира и износи/доноси закључке о штетном утицају окружења на возача и начинима њиховог превазилажења.</p>	<p>При обради овог дијела градива ученике треба оспособити да сва знања стечена у досадашњем изучавању психологије, али и других ужестручних предмета, ставе у функцију професионалних знања. Градиво обрађивати у сарадњи са наставницима других стручних предмета.</p> <p>Оквиран број часова: 3</p> <p>Препоручени садржаји за тему:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ефекти буке на човјека • Ефекти вибрације на перцептивно-моторне функције • Климатски услови и радно понашање
6. Ергономски аспекти путева и возила	<p>- дефинише појам ергономија,</p> <p>- препознаје ергономске аспекте путева и возила.</p>	<p>- разумије на који начин су командни и контролни уређаји на возилима прилагођени човјеку,</p> <p>- уочава факторе који утичу на перцепцију саобраћајних знакова, видљивост и</p>		<p>При обради овог дијела градива ученике треба оспособити да сва знања стечена у досадашњем изучавању психологије, али и других ужестручних предмета, ставе у функцију професионалних знања. Градиво обрађивати у сарадњи са наставницима других стручних</p>

		ЧИТЉИВОСТ.		<p>предмета.</p> <p>Оквиран број часова: 3</p> <p>Препоручени садржаји за тему:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Прилагођеност командних и контролних уређаја човјеку • Сјетлосно сигнални уређаји возила и свјетлосна сигнализација • Перцепција саобраћајних знакова и фактори који утичу на перцепцију
<p>7. Понашање возача у специфичним саобраћајним ситуацијама</p>	<p>- познаје правила понашања возача у одређеним саобраћајним ситуацијама,</p>	<p>- анализира и упоређује одговорне и неодговорне поступке возача,</p> <p>- увиђа значај прилагођене вожње у колони, на кривини, раскрсници и при отежаној видљивости.</p>	<p>- усвојена знања користи у свакодневним ситуацијама и предвиђа понашања различитих учесника у специфичним саобраћајним ситуацијама (нпр. понашања млађих и старијих возача).</p>	<p>При обради овог дијела градива ученике треба оспособити да сва знања стечена у досадашњем изучавању психологије, али и других ужестручних предмета, ставе у функцију професионалних знања. Градиво обрађивати у сарадњи са наставницима других стручних предмета.</p> <p>Оквиран број часова: 2</p> <p>Препоручени садржаји за тему:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Перцепција брзине возила. Претицање. • Понашање возача у колони, на кривини и раскрсници

<p>8. Људски фактор у настајању саобраћајних незгода</p>	<p>- дефинише појам саобраћајне незгоде,</p> <p>- наведе најважније узроке саобраћајних незгода,</p> <p>- објасни штетно дејство алкохола и психоактивних супстанци на човјека.</p>	<p>- разумије људски фактор саобраћајних незгода са посебним освртом на штетно дјеловање алкохола и психоактивних супстанци.</p>	<p>- прикупља, анализира и износи податке о факторима настанка саобраћајних незгода и практично израђује превентивне програме за смањење ризика од саобраћајних незгода (објективни и субјективни знаци)</p>	<p>При обради овог дијела градива ученике треба оспособити да сва знања стечена у досадашњем изучавању психологије, али и других ужестручних предмета, ставе у функцију професионалних знања. Градиво обрађивати у сарадњи са наставницима других стручних предмета.</p> <p>Оквиран број часова: 3</p> <p>Препоручени садржаји за тему:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Саобраћајне незгоде и узроци • Утицај алкохола и психоактивних супстанци на процјену ситуације и промјену понашања • Превенција незгода у саобраћају
<p>Интеграција:</p>				
<p>Градиво повезати са градивом других стручних предмета: економика транспорта, основи саобраћаја и транспорта, безбједност и регулисање саобраћаја, саобраћајна инфраструктура и организација превоза те екологија и биологија.</p>				
<p>Извори:</p>				
<p>Уџбеници:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Основе саобраћајне психологије за 2. и 3. разред саобраћајних школа, Вукосава Вукадиновић, Завод за уџбенике, Београд. ⇒ Психологија за 2. разред гимназије, Петар Стојаковић, Завод за уџбенике и наставна средства, Српско Сарајево, 2003. ⇒ Психологија за други разред гимназије и 2. и 3. разред подручја рада економија, право и администрација, Жарко Требјешанин, Завод за уџбенике, Београд, 2011. ⇒ Основи комуникологије, Лариса Човић, Бранимир Човић, Паневропски Апеирон Универзитет, Бања Лука, 2008. <p>Стручна литература Видеоматеријал Збирке радионица:</p>				

- ⇒ Психолошке и педагошке радионице, Ненад Сузић, Психополис институт, Нови Сад, 2010.
- ⇒ FESTINA LENTE- збирка радионица за групни рад са дјецом и младима у васпитно-образовном систему.

Интернет

Оцјењивање:

Оцјењивање се врши у складу са Законом о средњем образовању и васпитању и Правилником о оцјењивању ученика и полагању испита у средњој школи. Прије почетка изучавања модула ученик треба бити упознат са техникама и критеријумима оцјењивања. Приликом праћења и оцјењивања рада ученика наставник може користити следеће начине вредновања знања:

- ⇒ Праћење остварености исхода
- ⇒ Усмено излагање (континуирано)
- ⇒ Писана провјера знања - задаци објективног типа (тестови знања)
- ⇒ Предлажу се и кратке писане провјере где је обухваћен мањи дио наставног садржаја
- ⇒ Писање есеја, истраживачког рада, пројекатски рад, припрема и излагање индивидуалних или групних семинарских радова (ученичке презентације)
- ⇒ Активност на часу